

Силабус курсу:

ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
<i>Рік підготовки:</i>	2
<i>Семестр викладання:</i>	3 (осінній)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Тищенко Володимир Валентинович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів та банківської справи

посада

dr_vlad@ukr.net

електронна адреса

+38(050) 2542330

телефон

месенджер

510 ГК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Вивчення дисципліни сформує у здобувачів вищої освіти об'єктивне розуміння ролі і місця фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки господарюючих суб'єктів та науково-методичних знань і вмінь щодо її організації у діяльності банків.

Результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: основи теорії фінансової безпеки, особливості її забезпечення в діяльності банків; сучасні проблеми забезпечення фінансової безпеки банків в Україні; умови та причини формування загроз фінансовій діяльності банків, способи їх нейтралізації; індикатори та показники фінансової безпеки, їх значення та способи проведення їх моніторингу; сутність фінансових інтересів банків і їх взаємозв'язок з фінансовою безпекою зазначених установ; способи протидії втягуванню банків в незаконну фінансову діяльність, шахрайству з фінансовими ресурсами банків; особливості управління фінансовою діяльністю банків по забезпеченню їх фінансової стійкості та фінансової незалежності, фінансового виживання на ринку банківських послуг; способи захисту банківських операцій, що проводяться банками; особливості забезпечення фінансової безпеки банків в умовах глобалізації капіталу.

вміти: застосовувати набуті знання в практиці своєї діяльності по забезпеченню фінансової безпеки банків та при виконанні своїх посадових обов'язків; аналізувати умови фінансової діяльності банків, виявляти ознаки загроз їх фінансовим ресурсам та формувати пропозиції по протидії таким загрозам; на високому професійному рівні виконувати заходи фінансової безпеки, запроваджені в діяльності банків; здійснювати моніторинг стану фінансової безпеки в діяльності банків; самостійно опановувати нові знання у фінансової безпеки та їх застосовувати у своїй професійній діяльності.

Передумови до початку вивчення: не має вимог

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. навчитися аналізувати умови фінансової діяльності
2. вміти виявляти ознаки загроз фінансовій безпеці банків
3. вміти проводити моніторинг стану фінансової безпеки банків по визначених індикаторах
4. вміти застосовувати набуті знання з основ фінансової безпеки і здійснювати заходи фінансової безпеки в діяльності банків при виконанні своїх посадових обов'язків

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
1.	Тема 1. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки	2/0/2	0/0/0	Фінансова безпека: суть та місце в системі економічної безпеки. Організаційно-правові засади становлення та розвитку системи фінансової безпеки в Україні. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави. Концепція, стратегія, політика і тактика забезпечення фінансової безпеки держави. Ієрархічна декомпозиція фінансової безпеки та її функціональні елементи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Бюджетна безпека: теоретичні основи та практика забезпечення	4/0/4	1/0/0	Бюджетна безпека як критерій ефективності бюджетної політики. Індикатори оцінки бюджетної безпеки держави (рівень перерозподілу ВВП через бюджет, структура доходів і видатків бюджету, рівень дефіциту бюджету, співвідношення у перерозподілі між державним і місцевими бюджетами). Класифікація основних загроз бюджетній безпеці держави. Прагматизм бюджетного дефіциту у контексті бюджетної безпеки держави: методи фінансування та способи подолання. Проблеми забезпечення бюджетної безпеки держави.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Боргова безпека держави	4/0/4	1/0/0	Поняття боргової безпеки держави, критерії та система індикаторів її оцінки. Поняття про загальну платоспроможність та ліквідність. Мінімальна стандартна модель Світового банку для оцінки боргової безпеки держави. Нова методологія оцінки боргової безпеки держави. Боргова безпека України: критерії оцінки та проблеми забезпечення. Розрахунок та аналіз впливу нетто-боргових виплат на зведений бюджет України. Урегулювання світової кризи заборгованості: дефолти суверенних боржників та забезпечення фінансової безпеки держави. Реструктуризація зовнішньої заборгованості у рамках Паризького клубу офіційних кредиторів та Лондонського клубу приватних кредиторів. Стабілізаційні програми МВФ. Кельнська ініціатива. Пакети надзвичайних заходів і механізми „міжнародного кредитора останньої інстанції”.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
4.	Тема 4. Інвестиційна складова фінансової безпеки	2/0/2	0/0/1	Сутність інвестиційної безпеки. Формування системи інвестиційної безпеки держави та механізм її забезпечення. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави. Інвестиційний клімат та інвестиційний рейтинг: вплив на інвестиційну безпеку держави. Загрози інвестиційній безпеці держави та страхування інвестиційних ризиків. Поняття інвестиційного ризику та страхування інвестиційних ризиків. Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку України.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5. Фінансова безпека банківської системи та банківської діяльності	4/0/4	0/0/1	Безпека банківської системи як складова національної безпеки держави, її роль у формуванні фінансової та економічної політики держави. Особливості забезпечення безпеки банківської системи України. Політичні, економічні, соціальні фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки банківської діяльності. Систематизація загроз банківській системі України. Індикатори фінансової безпеки банківської системи. Індикатори та критерії забезпечення безпеки банківської діяльності. Банківська таємниця і її захист. Управління банківською діяльністю у контексті забезпечення фінансової безпеки.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Валютна безпека	1/0/1	0/0/0	Валютна безпека як складова фінансової безпеки: суть, критерії та індикатори оцінки. Поняття про валютну безпеку держави, валютну безпеку суб'єктів господарювання і валютну безпеку громадян. Стійкість і конвертованість національної валюти як невід'ємні складові фінансової безпеки держави, суб'єктів господарювання, громадян. Валютне законодавство, обґрунтована валютна стратегія, ефективна валютна політика, функціональний валютний ринок у контексті забезпечення валютної безпеки держави. Поняття про загрози валютній безпеці держави. Систематизація та класифікація загроз валютній безпеці держави.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Нормативна база

1. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 08.07. 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 03.01.2021).
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page12> (дата звернення: 03.01.2021).
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> (дата звернення: 26.12.2020 р.).
4. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (дата звернення: 03.01.2021).
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page7> (дата звернення: 03.01.2021).
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 03.01.2021).
7. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 03.01.2021).
8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14 жовтня 2014 року N 1702-VII/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (дата звернення: 03.01.2021).
9. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова КМУ від 2 лютого 2011 р. N 389. URL: <http://mjk.lutsk.ua/folder/view/KabMin> (дата звернення: 03.01.2021).
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=3480-15> (дата звернення: 03.01.2021).
11. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80> (дата звернення: 03.01.2021).
12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=3480-15> (дата звернення: 03.01.2021).
13. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.01.2021).

Підручники і навчальні посібники

1. Кравчук Н.Я., Колісник О.Я., Мелих О.Ю. Фінансова безпека: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2010. – 277 с.
2. Кузенко Т.Б. та ін. Фінансова безпека підприємства: Навчальний посібник / Кузенко Т.Б., Мартюшева Л.С., Грачов О.В., Литовченко О.Ю. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 304 с.
3. Фінансова безпека суб'єктів господарювання [Текст] : підручник / ред. О. Б. Жихор. – К. : УБС НБУ, 2014. – 605 с.
4. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. - 784с.

Допоміжна література

Монографії, Аналітична записка

1. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 1 : Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. – 831 с.
2. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 2: Безпека фінансових інститутів. –715 с.

3. Власюк О. С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації : монографія / О. С. Власюк. — К. : НІСД, 2014. - 432 с.
4. Грошово-кредитні інструменти забезпечення фінансової безпеки на сучасному етапі соціально-економічного розвитку України: Аналітична записка / Васильців Т.Г., Гудзовата О.О. - Регіональний філіал у м. Львові, Національний інститут стратегічних досліджень, 2018. – 10 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2872/>.
5. Губарева І. О. Забезпечення управління економічною безпекою банку : монографія / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х.: ІНЖЕК, 2013. – 312 с.
6. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 288 с. URL: <http://www.niss.gov.ua>.
7. Коляда Т. А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика: монографія / Т. А. Коляда. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2016. – 396 с.
8. Медведєва І. Б. Діагностування безпеки промислового підприємства у тривірневій системі фінансових відносин : монографія / І. Б. Медведєва, М. Ю. Погосова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. – 264 с.
9. Розвиток середньострокового бюджетного планування як запорука зміцнення фінансової безпеки в процесі економічного відновлення: Аналітична записка / Касперович Ю.В. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2018. – 36 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/3109/>.
10. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти: моногр. / О.Б. Васильчишин. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 358 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.